

GODIŠNJI IZVEŠTAJ 2025

alternativni centar
za devojke

alternativni centar
za devojke

Godina iza nas bila je godina otpora i borbe, godina u kojoj smo suočene sa represijom, sužavanjem prostora za feminističko delovanje, rastućim fašizmom, ratovima i ostalim posledicama globalne krize i neoliberalnog kapitalizma. Uprkos svim političkim izazovima na globalnom i nacionalnom nivou, nastavile smo svoj rad i delovanje u borbi za pravednije društvo za žene i devojčice u Srbiji i regionu.

WWW.ALTGIRLS.ORG

SADRŽAJ

- 01.** Prevencija RZN - Vršnjačka edukacija
- 03.** Mirovni ženski aktivizam
- 06.** Digitalna bezbednost i privatnost iz feminističke perspektive
- 09.** Super devojčice - feministička moć filantropije
- 12.** Doprinos feminističkom pokretu
- 14.** Ostalo, ali ne manje važno
- 15.** Ključna partnerstva i saradnje
- 18.** 2025 u brojkama
- 19.** Naš tim

PREVENCIJA RZN - VRŠNJAČKA EDUKACIJA

Naš sada već uigrani tim od 10 vršnjačkih edukatorki, srednjoškolki i studentkinja, aktivno je učestvovao u doprinosu našem radu. Uz podršku Omladinske koordinatorke Jovane Janev i Omladinske asistentkinje Teodore Denić, tokom 2025. godine, vršnjački tim je realizovao ukupno 19 vršnjačkih radionica, na temu prevencije rodno zasnovanog digitalnog nasilja, u Ekonomsko-trgovinskoj i Medicinskoj školi u Kruševcu.

U prethodnom periodu radile smo na jačanju njihovih kapaciteta kroz edukativni program koji smo osmislile u skladu sa njihovim potrebama, a one su osnažene da samostalno drže radionice, kao i da same osmišljavaju, organizuju i sprovode druge aktivnosti.

PREVENCIJA RZN - VRŠNJAČKA EDUKACIJA

U 2025, pored redovnih sastanaka naše vršnjačke edukatorke su se osnaživale kroz organizovanje različitih aktivnosti:

- Povodom Dana interneta u Srbiji, 28. Februara za lokalni vršnjački tim je organizovana projekcija dokumentarističkog filma “Jedan internet, 3 domena, 4 države” i razgovor na temu istorije interneta i tehnologije u Srbiji iz perspektive ljudskih prava;
- Tim building vršnjačkog tima održan je na Braču u avgustu 2025. gde smo zajedno učile, upoznavale se, družile i odmarale.
- U saradnji sa Autonomnim ženskim centrom i njihovim vršnjačkim timom, 7. novembra priredile i radionicu na temu Pornografije i partnerskih veza mladih žena.

U kontinuiranim studentskim protestima u 2025, neke od naših vršnjačkih edukatorki su učestvovalе u protestima, plenumima, marševima do Novog Pazara, Beograda, Kragujevca. Ponosne smo na njihovu borbu i istrajnost.

MIROVNI ŽENSKI AKTIVIZAM

I u 2025. Godini nastavile smo doprinos izgradnji mira u regionu. Ponosne smo na preko 220 učesnica ovog programa i sve njihove zajedničke aktivnosti u proteklih 11 godina, koje su za cilj imale da prevaziđu nacionalne granice i izgradnji mira pristupe iskustveno, iz feminističke perspektive i uz kontinuirani rad na izgradnji međusobnog poverenja i poverenja među zajednicama u kojima žive. Najznačajnije aktivnosti na ovom programu su bile:

MIROVNI ŽENSKI AKTIVIZAM

- Jedanaesta Feministička prolećna škola je održana u periodu od 09. do 12. maja, 2025. na Brezovici, sa partnerskom organizacijom iz Prištine - Artpolisom. Ovog puta škola je okupila 19 aktivistkinja sa Kosova* i iz Srbije, gde su mogle da se susretnu i diskutuju na teme izgradnje mira, feminizma i ženskih prava, ženama u medijima i umetnosti, ženama sa invaliditetom.
- Poseta FemArt festivalu, organizacije Artpolis u Prištini između 18. i 22. juna, 2025. zajedno sa alumnistkinjama programa Feminističke prolećne škole. Ovogodišnja tema festivala bila je mentalno zdravlje. U sklopu samog festivala, alumnistkinje programa implementirale su zajedničku inicijativu, koja se sastojala iz tri dela: “Živa biblioteka”, namenjena isključivo alumnistkinjama, gde su međusobno podelile svoja iskustva i pričale o tome kako je rat uticao na njih, te šta je mir iz njihove perspektive. Nakon ovoga, prostor Hamama u kojem su se održale aktivnosti, otvoren je i za širu publiku, pa su učesnici/e pozvani/e na aktivnost “Ženski rodoslov”, kojom je otvoren prostor za razgovor o našim pretkinjama, njihovom doprinosu porodičnom i društvenom životu. Ovo je bio način da zajedno dođemo do saznanja o njihovim životnim iskustvima i razumemo značaj beleženja ženskog iskustva. Na kraju, učesnici/e su imali priliku da na baneru, odnosno zidu, ostave svoje poruke, koje su se odnosile na temu mentalnog zdravlja postkonfliktnih generacija, što je poslužilo kao uvod u temu i rezumevanja uticaja okruženja i desnih narativa na odrastanje, sazrevanje i suživot mladih generacija. U sklopu samog festivala, dogodio se i sastanak Alumni odbora i FSS mreže. Koordinatorica programa, Andrijana Kocić bila je moderatorica jednog od panela na FemArt festivalu, koji je tematizovao pregorevanje aktivistkinja i umetnica u periodima krize.

MIROVNI ŽENSKI AKTIVIZAM

- Mreža alumnistkinja FSS-a održala je niz online sastanaka, kako bi se izvršile pripreme za gore navedene aktivnosti i kako bi sa ACZD timom uredile publikaciju “Ne(vidljive) niti sećanja”, koja objedinjuje imena, životna iskustva i doprinos naših pretkinja. Publikaciju u PDF izdanju možete pogledati na [ovom linku](#).
- Od decembra smo se pridružile Mreži za primenu agende “Žene, mir bezbednost”, Rezolucije SB UN 1325, koju čini dvadesetak organizacija i pojedinki koji svojim radom i zalaganjem doprinose humanoj bezbednosti.

DIGITALNA BEZBEDNOST I PRIVATNOST IZ FEMINISTIČKE PERSPEKTIVE

Već 8 godina kontinuirano radimo na Jačanju kapaciteta feminističkog pokreta na Balkanu u oblasti digitalne bezbednosti i privatnosti. U 2025. Godini bile smo fokusirane na intenzivniju komunikaciju i informisanje organizacija članica neformalne regionalne mreže digitalnu bezbednost i privatnost. Trudile smo se da obrađujemo teme u okviru konteksta u kom živimo kao i da odgovorimo na potrebe članica mreže u razumevanju određenih oblasti i tema, te smo u odnosu na to organizovale online susrete i razgovore:

- Prvi online sastanak neformalne regionalne mreže održan je 18.3.2025. u okviru koga smo razmenile informacije i iskustva vezana za kontekst u kome radimo i delujemo, kao i očekivanja i potrebe. Bilo je reči o zloupotrebi tehnologije za praćenje i nadzor aktivistkinja, iskustva vezana za to i eventualne promene u radu koje je to prouzrokovalo. Takođe, na ovom sastanku priređena je prezentacija alata za sprečavanje odnosno kontrolu neovlašćenog deljenja intimnog sadržaja <https://stopncii.org/how-it-works/>, što predstavlja aktivnost usmerenu na izgradnju kapaciteta članica i deljenje znanja i resursa važnih za rad na prevenciji digitalnog nasilja. Na sastanku je prisustvovalo 9 članica neformalne mreže.

DIGITALNA BEZBEDNOST I PRIVATNOST IZ FEMINISTIČKE PERSPEKTIVE

- Drugi susret članica mreže desio se 4.06.2025. kada smo ugostile psihološkinju Anu Mirković sa Instituta za digitalne komunikacije. Tema sastanka su bile psihološke posledice digitalnog nasilja. Analizirani su najčešći oblici digitalnog nasilja i načina na koji se dominantno reaguje. Sastanak je bio izuzetno dinamičan i posećen. Prisustvovalo je 16 aktivistkinja.
- “Naše zajednice - prostori promena”, vođena diskusija o feminističkom pokretu održana je 25. juna 2025. Godine. Ova diskusija, koju je moderirala Aleksandra Galonja proizašla je iz potrebe da zbog aktuelnog stanja u državi i svetu otvorimo prostor da izrazimo svoju zabrinutost i promišljamo dalje korake delovanja. Diskusijase odnosila na sledeće teme - pogled na aktuelni politički trenutak; stanje u sektoru (donatori, održivost); stanje u feminističkim organizacijama (intergeneracijski dijalog, manifestacije solidarnosti); mi (aktivistkinje lično): burnout, menopauza, stres; načini prevazilaženja/kreativna rešenja; razmena resursa i međusobna podrška. S obzirom da otvaranje prostora za ovakve razgovore doprinose boljoj komunikaciji, razumevanju i izgradnji poverenja među feministkinjama, u narednom periodu ćemo nastaviti diskusiju.
- Treći online susret neformalne mreže organizovan je 28.10. 2025. Na ovom sastanku smo ugostile Vanju Macanović, i razgovarale o pravnom okviru vezanom za krivični zakon, posebno u domenu članova koji se odnose na neovlašćeno deljenje intimnog sadržaja. Podeljena su iskustva organizacija koje pružaju podršku, načini da se žene zaštite i odgovori na njihove potrebe u ovom domenu. Prisustvovalo je 12 aktivistkinja.

DIGITALNA BEZBEDNOST I PRIVATNOST IZ FEMINISTIČKE PERSPEKTIVE

- I u 2025 godini nastavile smo da uređujemo Newsletter o digitalnoj bezbednosti i privatnosti. Ukupno je priređeno i distribuirano 8 newslettera u kojima se nalaze vesti iz sveta tehnologije, regulacije digitalnog prostora i uticaja na razvoj ljudskih prava i demokratije, koji doprinose informisanosti i kontinuiranoj razmeni sa članicama mejling liste.

KAD KAŽEŠ PRIVATNOST, NA ŠTA TAČNO MISLIŠ?

- Blog o digitalnoj bezbednosti je u 2025. godini bogat za 8 novih članaka. Nakon detaljnog istraživanja dostupnog sadržaja, ukupno je priređeno 8 članaka, koji su u formi blog tekstova objavljeni na sajtu organizacije. Ovi tekstovi su objavljeni i u formi informativnih vizuala na našim društvene mrežena i kanalima komunikacije.
- Od malih uspeha izdvajamo da smo pred sam kraj 2025. godine, a zahvaljujući učešću u radu i saradnji sa platformom STOPNCII, uspele da izlobiramo da platforma obezbedi prevod rada alata za sprečavanje deljenja intimnog sadržaja bez pristanka i na srpski jezik. Ovo znači da će ženama sa našeg ali i regionalnog govornog područja biti omogućeno korišćenje alata na znanom jeziku, jer iz iskustva znamo koliko ih u korišćenju različitih alata zapravo sprečava jezik.

SUPER DEVOJČICE - FEMINISTIČKA SUPER MOĆ FILANTROPIJE

Alternativni centar za devojke je u aprilu 2025. organizovao proces za stipendiranje Super devojčica u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija. Cilj kampanje bio je da dodatno podržimo devojčice koje se bave novim tehnologijama, kao i da destigmatizujemo navedenu oblast i ustaljeni stav da je IKT oblast namenjena dečacima i muškarcima.

- Uspele smo da prikupimo sredstva i dodelimo 10 stipendija za devojčice u IKT-u i to po prvi put u iznosu od 40.000 rsd. Sredstva za dodelu stipendija prikupljena su tokom kampanje "Podrži Super devojčice" u 2024. godini, ali i uz veliku podršku građana, SBB kompanije; MOBA Botanical skincare kozmetike kao i Codetribes kompanije. Takođe, organizovana je i svečana dodela stipendija u Kruševcu, 24. aprila gde smo ugostile devojčice i njihove roditelje. Više na: <https://superdevojci.org/ikt-stipendije-2025/>

SUPER DEVOJČICE - FEMINISTIČKA SUPER MOĆ FILANTROPIJE

- U toku veoma uspešne crowdfunding kampanje koja je trajala tokom 2025. godine, prikupile smo ukupno 659.613 dinara, kroz online donacije preko platforme Donacije.rs i putem pojedinačnih uplata na naš račun što je omogućilo da dodelimo stipendije za 20 novih Super devojčica u pojedinačnom novčanom iznosu od 40.000 dinara. Takođe, u toku kampanje smo uspele da dopremo do novih donatora i proširimo krug podržavalaca/teljki kampanje. Izražavamo veliku zahvalnost prema svakoj pojedinačnoj uplati građana/ki, jer smo svesne ekonomske situacije u zemlji, ali i duboke društvene krize u kojoj se trenutno nalazimo. Tim pre je ova kampanja za nas posebno značajna, a njen uspeh uprkos vanrednim okolnostima još više dobija na važnosti, jer pokazuje solidarnost zajednice u teškim vremenima i izazovima. Ono što je takođe obeležilo ovogodišnji proces kampanje jeste i sada već tradicionalni benefit događaj za kampanju “Podrži Super devojčice” tokom kojeg smo prikupile 64.000 dinara. Organizovale smo svečanu dodelu stipendija 25. oktobra u Kući umetnica u Beogradu, gde su roditelji sa devojčicama došli na zvanično uručenje čekova stipendije i druženje. Za devojčice je upriličena radionica, koju je sa članicom tima facilitirala Marijana Jović.
- Proces kampanje i ove godine je obeležilo snimanje promotivnih filmova i spotova, koji se koriste u svrhe podizanja svesti o položaju devojčica u obrazovanju i zarad motivisanja i senzibilizacije šire javnosti. Filmovi se mogu pogledati na: <https://superdevojcice.org/kampanja-2025/>

SUPER DEVOJČICE - FEMINISTIČKA SUPER MOĆ FILANTROPIJE

- U periodu od 14. do 17. jula, 2025. u Vrnjačkoj Banji organizovale smo Kamp za Super devojčice, na kom je učestvovalo 20 devojčica, koje su prethodne 4 godine bile dobitnice naših stipendija u domenu sporta, nauke, umetnosti ili IKT-a. Ovo je bila prilika da se devojčice međusobno upoznaju, kao i da kroz interaktivne sadržaje sa predavačicama i omladinskim radnicama razvijaju veštine koje u redovnom sistemu obrazovanja nisu prepoznate kao važne, a koje doprinose osnaživanju devojčica.

DOPRINOS FEMINISTIČKOM POKRETU

Godinama unazad ACZD kroz sve programe radi na informisanju i uključivanju mladih žena u feministički pokret. Jedan od konkretnih primera tog rada odnosi se i na trening koji je treću godinu zaredom održan tokom kampanje 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama, u periodu od 4. do 7. decembra, 2025. u Vrnjačkoj Banji, pod nazivom „, Od teorije do prakse u feminističkom pokretu - kako se organizovati”. Učesnice su imale priliku da saznaju više o istoriji ženskog organizovanja, radnim pravima, o tome kako izgleda organizovanje 8. marta, kako se grade mreže solidarnosti i uzajamne podrške sa srodnim pokretima, kao i šta je sve neophodno za organizovanje akcije. U narednom periodu će učesnice treninga imati priliku da iskoriste praktična znanja, da se priključe neformalnom kolektivu 8.mart svaki dan i da organizuju svoje događaj/akciju.

DOPRINOS FEMINISTIČKOM POKRETU

Tokom treninga učesnice su imale prilike da se upoznaju sa Marijanom Stojčić i od nje slušaju predavanje na temu “Jedna d(r)uga tradicija - Žensko i feminističko organizovanje u (post)jugoslovenskom prostoru”. Pored Marijane, učesnicama su se pridružile alumnistkinje programa, mentorke i edukatorke, Milica Kostin i Ana Stanković, koje su predstavile svoja iskustva organizovanja, što sa studentskih protesta, što sa 8. marta, što sa svojim iskustvima na programu i akcijama koje su radile nakon programa. Takođe su imale prilike da razgovaraju sa Bojanom Tamindžijom na temu feminizma i radnih prava, a ostatak treninga bio je posvećen praktičnim veštinama organizovanja i radu u grupama, kako bi mapirale potencijalne teme oko kojih mogu da se organizuju. Učesnicama je predstavljen neformalni kolektiv 8. mart svaki dan, i one koje to budu htele, imaju mogućnost da se priključe u organizovanju ove godine. Neizostavna diskusija tokom poslednjeg dana treninga vođena je na temu lične i političke bezbednosti aktivistkinja. Trening je održan uz podršku švedske fondacije Kvinna till Kvinna.

OSTALO, ALI NE MANJE VAŽNO

- U proteklih 12 godina tokom proleća u saradnji sa Slobodnom zonom organizujemo Turneju tog filmskog festivala. Ovo pominjemo jer je to jedan od načina da u mejnstrim lokalnu kulturu uključimo društveno i politički angažovanu filmsku produkciju. U susret nam je izašao Kulturni centar Kruševac, koji je da bi nam odobrio korišćenje prostora za prikazivanje filmova još jednom izašao iz svojih kulturnih obrazaca. To smatramo pomakom, jer smo pored ostalog, uspele da prikažemo film o Palestini, o ženskoj seksualnosti u starijem dobu, te da na taj način detabuiziramo ove i druge teme. Tokom Turneje u periodu od 19. do 25. maja, 2025. prikazale smo ukupno 6 filmskih ostvarenja: 19. maj, "Uvek postoji sutra", "Mi nemamo drugu zemlju", "Moj najdraži kolač", "Simona sa planine", "Maga 1992", "Lars je LOL".
- Želimo da se pohvalimo da smo zahvaljujući Rekonstrukciji Ženski fond i Trag fondaciji u 2025.godini uspele i da renoviramo prostor u kome radimo poslednjih 12 godina i učinimo ga lepšim i pristupačnijim za naše korisnice.

KLJUČNA PARTNERSTVA I SARADNJE

Naš rad ne bi bio potpun bez dugoročnih saradnji sa srodnim organizacijama i podršci donatora.

Funded by the
European Union

KLJUČNA PARTNERSTVA I SARADNJE

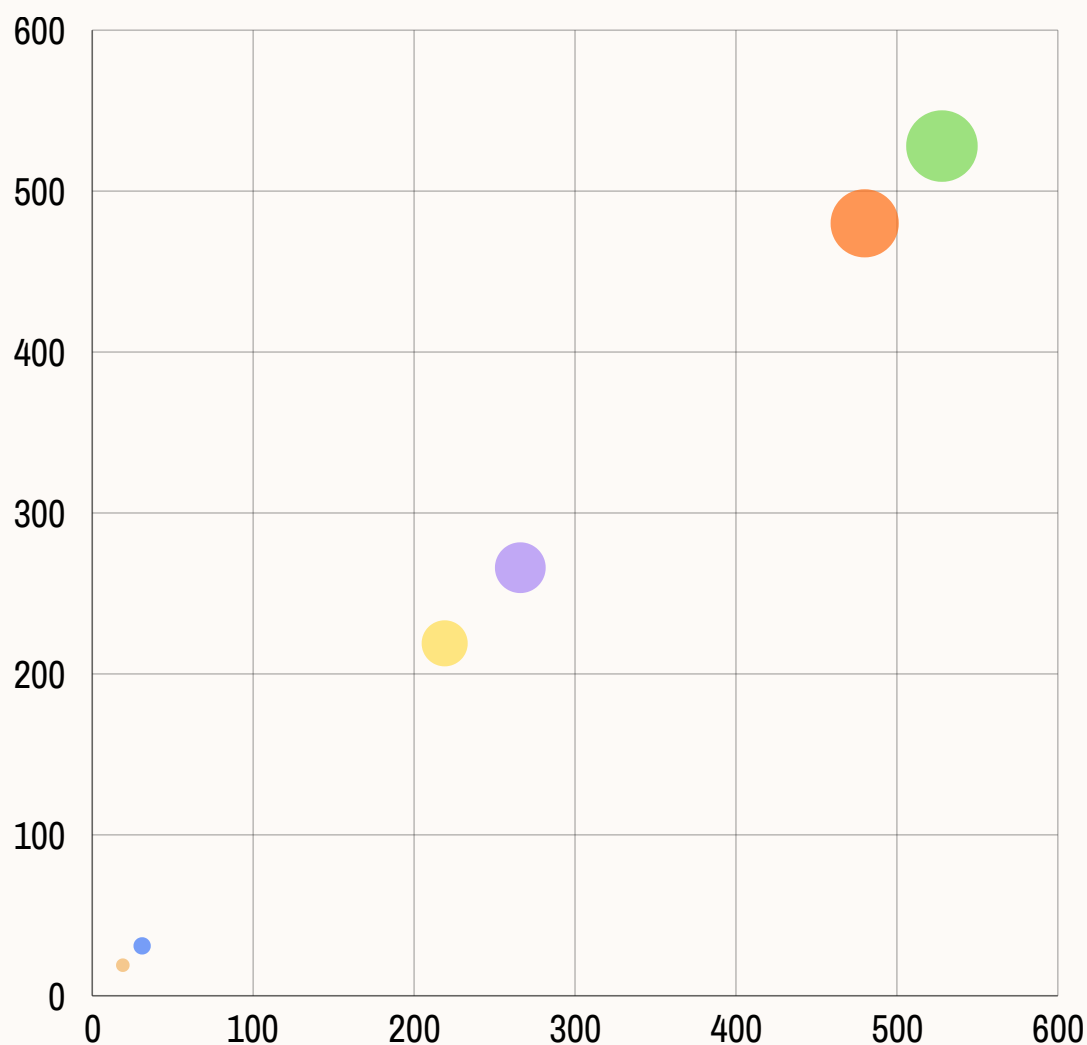
- Tekuća projektna partnerstva ostvarujemo sa Autonomnim ženskim centrom, Ženskim centrom iz Užica, Udruženjem za radna prava žena Roza iz Zrenjanina i Kokoro iz Bora. Kao što je napred navedeno ova partnerstva se odnose na zajednički rad na prevenciji seksualnog uznemiravanja u srednjim školama.
- Sa Catalyst Balkans godinama saradujemo kako bismo unapredile i promovisale kampanju Podrži Super devojčice. Ova saradnja nam je posebno značajna zbog prikupljanja sredstava preko Donacije.rs, ali zbog klasifikacije kampanja prema UN Ciljevima održivog razvoja (SDG – Sustainable Development Goals), kako bi se istakao širi društveni značaj i uticaj onoga što radimo za i sa Super devojčicama. U tom kontekstu kampanju je moguće odrediti u skladu sa 3 cilja: SDG 4 – Kvalitetno obrazovanje, jer kampanja pruža stipendije i podršku devojčicama za razvoj talenata i veština u nauci, umetnosti i sportu; SDG 5 – Rodna ravnopravnost, zbog osnaživanja devojčica i smanjenja rodni nejednakosti kroz obrazovanje i lični razvoj; SDG 10 – Smanjenje nejednakosti, jer kampanja posebno podržava devojčice iz otežanih životnih okolnosti i marginalizovanih grupa.
- Naše vršnjačke edukatorke aktivne su u Krovnoj organizaciji mladih, gde doprinose orodnjavanju omladinskih politika i praksi.
- Programsku saradnju ostvarujemo sa lokalnim ustanovama i institucijama kao što su: Ekonomsko - trgovačka škola, Medininska škola, Politehnička škola Milutin Milanković, Kulturni centar Kruševac, Regionalna privredna komora Kruševac, Školska uprava Kruševac i sl.

KLJUČNA PARTNERSTVA I SARADNJE

- Pored toga zadržale smo saradnju sa lokalnim portalima i udruženjima: Udruženje žena Peščanik, Edukativni centar, Alternativni kulturni centar Gnezdo, Kruševac Grad, Kruševac PRESS, Odjek i drugi.
- Na programu digitalne bezbednosti i privatnosti saradujemo sa feminističkim organizacijama iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Crne Gore: Cure fondacija, BiH; Centar ženskih prava, BiH; SoS Nikšić, Crna Gora; Rosa, Hrvatska i druge. Na ovom programu inicirana je i neformalna regionalna mreža za digitalnu bezbednost i privatnost koja okuplja učesnice edukativnog programa koje realizujemo na ovu temu u prethodnih 8 godina.

2025 U BROJKAMA

- Ukupan broj ljudi sa kojima su ACZD saradivale: **528**
- Od toga žene čine: **480**
- Od toga devojke čine: **266**
- Broj radionica koje su realizovale naše vršnjačke edukatorke: **19**
- Broj srednjoškolki iz Rasinskog okruga koje su učestvovalе u radionicama: **219**
- Ukupan broj stipendistkinja podržanih kroz kampanju Podrži Super devojčice: **31**

NAŠ TIM

Alternativni centar za devojke

Balkanska 49/4

37000 Kruševac

MB: 28101716

PIB: 107904998

WWW.ALTGIRLS.ORG